

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

ENGLAND CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND
EDUCATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION: a collection scientific works of the International scientific conference – London, England, 2026. Issue 1

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION**». Which took place in London , 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

Jamiyatda ekologik madaniyatni shakllantirishning dolzarb muammolari

Karimov Yo'ldosh Ergashevich

Guliston davlat pedagogika instituti

“Milliy g‘oya va falsafa” kafedrasida katta o‘qituvchisi

yuldosh1668@gmail.com

Yoqubjonova Shodiya G‘ayratovna

Pedagogika mutaxassisligi magistranti

yoqubjonovashodiya@mail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada jamiyatda ekologik madaniyatni shakllantirishning nazariy asoslari, hozirgi holati hamda dolzarb muammolari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqot jarayonida ekologik madaniyat tushunchasining mazmun-mohiyati ochib berilib, aholining ekologik ong va mas’uliyat darajasiga ta’sir etuvchi omillar aniqlangan. Shuningdek, ekologik tarbiya va ta’lim tizimining jamiyat barqaror rivojlanishidagi o‘rni yoritilgan. Tadqiqot natijalariga asoslanib, ekologik madaniyatni rivojlantirish bo‘yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: ekologik madaniyat, ekologik ong, barqaror rivojlanish, ekologik ta’lim, atrof-muhit.

Аннотация. В статье проводится научный анализ теоретических основ формирования экологической культуры в обществе, её современного состояния и актуальных проблем. В ходе исследования раскрывается сущность понятия экологической культуры, а также выявляются факторы, влияющие на уровень экологического сознания и ответственности населения. Особое внимание уделяется роли экологического образования и воспитания в обеспечении устойчивого развития общества. На основе полученных результатов разработаны научно-практические рекомендации по развитию экологической культуры.

Ключевые слова: экологическая культура, экологическое сознание, устойчивое развитие, экологическое образование, окружающая среда.

Abstract. This article provides a scientific analysis of the theoretical foundations, current state, and pressing issues of forming environmental culture in society. The study reveals the essence of the concept of environmental culture and identifies factors influencing the level of environmental awareness and responsibility of the population. Particular attention is paid to the role of environmental education and upbringing in ensuring sustainable development. Based on the research findings, scientific and practical recommendations for the development of environmental culture are proposed.

Keywords: environmental culture, environmental awareness, sustainable development, environmental education, environment.

KIRISH. Bugungi globallashuv sharoitida ekologik muammolar insoniyat taraqqiyotiga jiddiy tahdid solayotgan eng muhim omillardan biri hisoblanadi. Atrof-muhitning ifloslanishi, tabiiy resurslarning kamayib borishi, iqlim o‘zgarishi kabi jarayonlar jamiyatning barqaror rivojlanishiga salbiy ta’sir ko‘rsatmoqda.

Ushbu muammolarning kelib chiqishida nafaqat texnologik va iqtisodiy omillar, balki insonlarning ekologik madaniyati va mas'uliyat darajasining yetarli emasligi ham muhim o'rin tutadi.

Ekologik madaniyat jamiyat a'zolarining tabiatga bo'lgan munosabati, ekologik bilimlari, qadriyatlari va xulq-atvorini o'z ichiga oluvchi murakkab ijtimoiy hodisadir. U insonning tabiat bilan uyg'un yashashini ta'minlovchi muhim mezon sifatida namoyon bo'ladi. Shu boisdan ham ekologik madaniyatni shakllantirish bugungi kunda nafaqat ekologiya sohasi mutaxassislari, balki pedagoglar, sotsiologlar, siyosatchilar va keng jamoatchilik oldida turgan dolzarb vazifalardan biridir.

Mazkur maqolaning asosiy maqsadi jamiyatda ekologik madaniyatni shakllantirish jarayonida yuzaga kelayotgan muammolarni ilmiy jihatdan tahlil qilish hamda ularni bartaraf etish yo'llarini aniqlashdan iborat.

TADQIQOT METODOLOGIYASI. Tadqiqot jarayonida umumilmiy va maxsus tadqiqot usullaridan foydalanildi. Jumladan, tahlil va sintez, taqqoslash, tizimli yondashuv, mantiqiy umumlashtirish kabi metodlar qo'llanildi. Shuningdek, ekologik madaniyatga oid ilmiy adabiyotlar, normativ-huquqiy hujjatlar va statistik ma'lumotlar o'rganildi.

Tadqiqot metodologiyasi ekologik madaniyatni jamiyat taraqqiyotining muhim tarkibiy qismi sifatida ko'rib chiqishga asoslandi. Ekologik ta'lim va tarbiyaning uzluksizligi, aholining ekologik ongini oshirishda ijtimoiy institutlarning roli alohida e'tiborga olindi.

TADQIQOT NATIJALARI (Results)

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, jamiyatda ekologik madaniyatni shakllantirish jarayonida bir qator muammolar mavjud. Avvalo, aholining aksariyat qismida ekologik bilimlar yetarli darajada shakllanmagan. Ekologik muammolar ko'pincha faqat mutaxassislar doirasidagi masala sifatida qabul qilinib, kundalik hayot bilan uzviy bog'lanmaydi.

Ikkinchidan, ekologik ta'lim tizimida nazariy bilimlarga ustuvor ahamiyat berilib, amaliy ko'nikmalarni shakllantirish yetarli darajada yo'lga qo'yilmagan. Natijada, o'quvchilarda ekologik mas'uliyat va faol fuqarolik pozitsiyasi to'liq rivojlanmaydi.

Uchinchidan, ommaviy axborot vositalari va raqamli platformalarning ekologik madaniyatni targ'ib etishdagi imkoniyatlaridan to'liq foydalanilmayapti. Ekologik mavzudagi materiallarning tizimli va uzluksiz yoritilmasligi aholining ushbu masalalarga bo'lgan qiziqishini pasaytiradi.

MUHOKAMA. Dunyoda ekologik muvozanatni buzilish jarayoni juda ko'plab mintaqalarda kuzatilayapti. Insoniyatning farovonligining oshib borishi, iqtisodiy o'sish juda ko'plab resurslarga ehtiyojni yuzaga keltiradi. Bu esa tabiatga bo'lgan munosabatni o'zgartirishni taqazo qilmoqda. Yildan-yilga ekologik muammolarning o'tkirlashib borishi aholining ekologik madaniyatini oshirishni dolzarb masala sifatida kun tartibiga qo'ymoqda. Olingan natijalar ekologik madaniyatni shakllantirish faqat ta'lim muassasalari doirasida cheklanib qolmasligi

lozimpligini ko'rsatadi. Bu jarayon oiladan boshlanib, mahalla, ta'lim muassasalari, davlat va nodavlat tashkilotlar faoliyati bilan uzviy bog'liq holda amalga oshirilishi kerak.

Ekologik madaniyatni shakllantirish omillari:

Dunyoda tabiiy resurslarni cheksiz iste'mol qilinishi, qayta tiklanmaydigan energiya zahiralarini misli ko'rilmagan darajada kamayishiga olib kelmoqda. Tabiiy muhit va zahiralar faqat bizning avlod uchun emas balki kelgusi avlodlarning ham haqqi borligini unutmagan holda, ajdodlardan qanday qabul qilib olsak, shu holatda keying avlodlarga ham yetkazishimiz lozim.

Global iqlim o'zgarishlari, yer yuzida haroratning ortib borishi flora va faunada kechayotgan o'zgarishlar, suv manblari va resurslarga ta'siri fonida suvga bo'lgan talabning ortib borishi, ayniqsa Markaziy Osiyodagi vaziyatning keskinlik tomon o'zgarishi, suvga bo'lgan munosabatni qayta ko'rib chiqishni nazarda tutmoqda;

Aholining iste'mol darajasi va sanoat ishlab chiqarishining ortishi atrof muhitga maishiy va sanoat chiqindilarining miqdorini haddan tashqari ortishiga sabab bo'lmoqda. Bunday sharoitda atrof-muhitning ifloslanishi, chiqindilarning tabiatga ko'proq chiqishiga sabab bo'lmoqda.

Ekologik madaniyatning past darajasi ko'pincha iqtisodiy manfaatlarning ustuvor qo'yilishi bilan izohlanadi. Biroq uzoq muddatli istiqbolda ekologik mas'uliyatsizlik iqtisodiy va ijtimoiy inqirozlarga olib kelishi mumkin. Shu sababli ekologik madaniyatni rivojlantirish barqaror rivojlanish strategiyasining ajralmas qismi sifatida qaralishi lozim.

Ekologik madaniyatni shakllantirishning asosiy vazifalari:

Ekologik tarbiya dastlab oilada boshlanadi. Bunda bolaga tabiat bilan ongli va ehtiyot bo'lib munosabatda bo'lish elementlarini shakllantirish. Insonning tabiatning bir qismi sifatida anglash tuyg'usini uyg'otish. Ota-onalar bolalarni tabiat qo'yniga ko'proq olib chiqishi, inson tabiat munosabatlarini uyg'unlashtirish;

Ta'lim muassasalarida ekologik ta'lim va tarbiyaning sifatini oshirish, muassasada eko (tirik) burchaklar tashkil etish;

Eko faollar faoliyatini rag'batlantirish, OAV da tabiatni asrash va atrof-muhitga ehtiyotkor munosabatni targ'ib qiladigan kontentlarni joylashtirish.

XULOSA. Xulosa qilib aytganda, jamiyatda ekologik madaniyatni shakllantirish murakkab va ko'p bosqichli jarayon bo'lib, u uzluksiz ekologik ta'lim, samarali targ'ibot va fuqarolarning faol ishtirokini talab etadi. Ekologik madaniyatning yuksalishi nafaqat atrof-muhitni muhofaza qilish, balki jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur tadqiqot natijalari ekologik madaniyatni rivojlantirish bo'yicha kompleks yondashuv zarurligini ko'rsatadi va ushbu sohada keyingi ilmiy izlanishlar uchun metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat — yengilmas kuch. — T.: Ma'naviyat, 2008.

2. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. – T.: O'zbekiston, 2017.
3. Abdurahmonov Q.X., Xolmatov R.X. Barqaror rivojlanish va ekologiya. – T.: Iqtisodiyot, 2019.
4. To'xtaboyev B.T. Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish asoslari. – T.: Fan va texnologiya, 2018.
5. Saidov A.X. Ekologik madaniyat va ekologik ta'lim masalalari. – T.: O'qituvchi, 2020.
6. O'zbekiston Respublikasi “Atrof-muhitni muhofaza qilish to'g'risida”gi Qonuni.
7. O'zbekiston Respublikasi Barqaror rivojlanish milliy strategiyasi. – T., 2019.
8. UNESCO. Education for Sustainable Development. – Paris, 2017.
9. UNEP. Environmental Awareness and Sustainable Development. – Nairobi, 2018.
10. Jabborov A.A. Jamiyatda ekologik ongni shakllantirish muammolari. // “Ijtimoiy fanlar” ilmiy jurnali, 2021, №3.

